

La veu dels valencians

El 26 d'abril, Joan Fuster i la música s'uniran des de les entranyes de la terra. Carles Santos dirigirà aquest dia a València una cantata que implicarà centenars de músics i que enllaçarà la figura de l'assagista amb el so més propi del poble.

RAFA GIL

Carles Santos. És el compositor de 'La veu de la terra', cantata en honor de Fuster.

L'escritor Frank Herbert va idear en la seua sèrie de ciència ficció *Dune* uns elements vivents que acudien a la flaire de "l'espècie", la benzina que dóna vida al motor de l'univers. Es tractava de gegantins éssers de forma anul·lar que dormitaven sota el desert, i que podien ser invocats pel mestre de cerimònies adient. Aquest podia fer-los acostar-se i que trepanaren el planeta de l'espècie, Arrakis, que respongueren a la seua crida perforant els sediments de la terra i el greix de la sorra. Estaven units a Arrakis, eren carn d'una única anatomia astral.

El 26 d'abril, el músic de Vinaròs Carles Santos també invocarà manifestacions pròpies de les cavitats anatòmiques d'una geografia determinada, la del País Valencià, un planeta en si mateix. La música, la poesia, l'art, acudiran a ell des del cor de la terra, travessant-lo, foradant-lo. Tot per retrobar la figura que s'homenatjarà aquell dia: la de l'escritor Joan Fuster.

La plasmació de l'any Fuster.

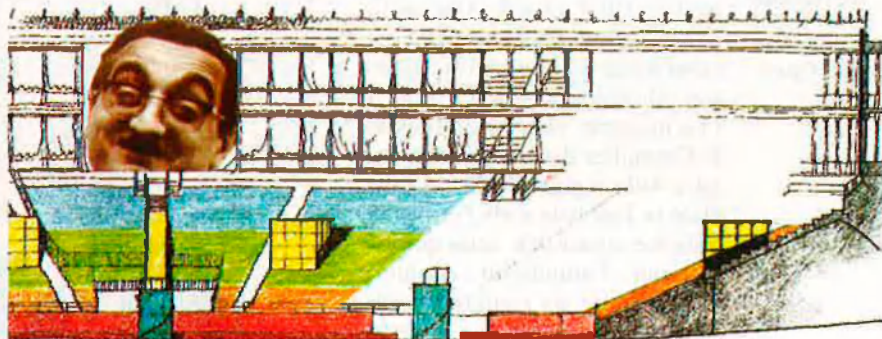
Així, a la plaça de bous de València, Santos compondrà i orquestrarà la cantata anomenada *La veu de la terra*, i significarà la posada en escena més evidentment visual de les que integren l'Any Fuster. Els actes d'aquesta commemoració estan organitzats per Acció Cultural del País Valencià (ACPV), en col·laboració amb l'Ajuntament de Sueca i més de cinquanta municipis valencians. En el 75 aniversari del naixement de l'assagista de Sueca, i quan en fa cinc que va morir, ACPV vol impulsar la reflexió so-

bre el seu missatge. El programa de l'Any Fuster inclou la creació d'un centre d'història i pensament, i també una sèrie de congressos sobre els plantejaments fusterians que s'emmarcaran en els propers premis Octubre. El compromís dels intel·lectuals, la fi de la història, la guerra, el racisme i l'integritisme, els intel·lectuals i el poder i el futur de la raó seran alguns dels temes que es tractaran. Convidats d'excepció com Ryszard Kapuscinski, Jorge Semprún, Juan Goytisolo o Susan Sontag han estat convocats a filar aquesta anàlisi. La figura del Fuster periodista, la nova cançó, el valencianisme polític, la creació artística o el concepte de Països Catalans seran alguns dels temes que es tractaran també en conferències i seminaris. Una exposició que revisarà el món de l'autor de *Nostres els valencians* i una col·lecció de fascicles centrats en les biografies i aportacions de Fuster que publicarà EL TEMPS, són altres de les activitats paral·leles dels actes de recordança.

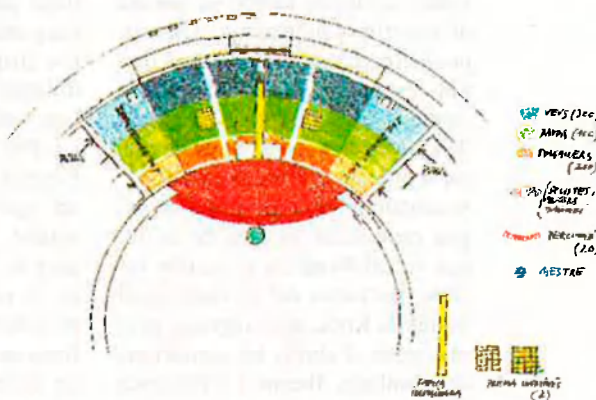
Però el foc creatiu que bull dins de *La veu de la terra* reverberarà durant tot l'Any Fuster. El dia 26, una manifestació convocada pel Bloc de Progrés Jaume I recorrerà el centre de València per demanar la recuperació dels drets perduts fa dos-cents noranta anys amb l'adveniment de Felip V i la derrota d'Almansa. Tot just quan la manifestació arribe a la seua fi, Carles Santos començarà la seua acció.

No és casual que siga el creador de *Figasantos Fagotrop* l'encarregat de compondre la cantata i conjugar les actuacions de gairebé un miler de músics. Més enllà de la seua vàlua àmpliament demostrada arreu d'Europa, Carles Santos és un músic compromès amb posicions socials progressistes. Ho va deixar clar en el concert de piano que va oferir a les darreries del franquisme, al 1975, al Palau de la Música Catalana, on la reivindicació impregnava la desmesurada força de les notes musicals, o en la multitudinària manifestació que el Bloc Jaume I va organitzar a València en nom de la tolerància i contra el feixisme el 6

Esbossos d'Heras per a Santos

En el quadre de dalt, destaca la fotografia de Fuster que presidirà tota la distribució espacial de 'La veu de la terra'. En l'altre quadre, s'observa la disposició dels músics. En color blau, Artur Heras ha assenyalat les veus (tres-centes persones); en verd, les bandes de música (al voltant de cent persones); en taronja, els dolçainers (dues-centes persones); en rosa pàl·lid, un conjunt encara

per quantificar de solistes; en roig la percussió, vint persones; i en el cercle del centre, el director, Carles Santos.

de maig del 95, on ell dirigia les marxes mores interpretades per tres bandes de la Vall d'Albaida. Així, la seua capacitat, el seu amor als projectes innovadors i la seua decisió ciutadana el converteixen en el personatge ideal per a encapçalar un acte tan espectacular com el del 26 d'abril. Santos, amb *La veu de la terra*, intenta expressar que la veu de Fuster pertany al poble i naix d'ell. Que s'imbrica i enllaça inextricablement amb el concepte de país. Així, ha disposat que la cantata fóra interpretada per un nombre d'ar-

tistes que representaren aquesta relació. Aproximadament cent músics de banda, dos-cents dolçainers, tres-centes veus, vint músics de percussió, actors, ballarins, sopranos i solistes, al costat de diversos grups de dansa, aniran incorporant-se a *La veu de la terra*, en un espectacle que tindrà una durada de 45 minuts.

Cadascun dels músics acudirà a l'escenari interpretant la peça de la cantata corresponent, de tal manera que, com un riu cau sobre la mar, l'efecte no estarà dividit en peces estancades, sinó en sons que

La figura de Joan Fuster serà clau aquest any 97. A banda de l'espectacle de Carles Santos, seminaris, fascicles i conferències commemoraran la seua figura.

van incorporant-se fins a aconseguir un tot. La representació de la terra en forma de música, el so tel·lúric, acudirà a la recerca del seu pensador, que sense deixar mai un poble de la Ribera, Sueca, va delimitar tota una trajectòria intel·lectual. La banda Associació Unió Musical de Bocairent, la societat musical La Primitiva de Xàtiva, els dolçainers de La Xafigà i La inestable, el cor Joan Baptista Cabanilles d'Algemesí i la coral d'Aldaia, grups de danses com el de la Todolella o els Porrots de Silla són alguns dels noms que integraran l'amplíssim conjunt. L'objectiu no era conformar amb superestrelles aquest monumental espectacle, sinó convocar representants del més elemental sabor a poble. I per tal de rubricar aquest sentit, es llegirà també un poema de l'escriptor homenatjat. Una soprano rememorarà més tard distints escrits de Fuster en clau de càntic, i una interpretació global de La Moixaranga a càrrec de tots els implicats servirà de colofó de la cantata i per donar pas a un segon espectacle, ja dins de la nit, que se celebrarà en el mateix recinte. Es tracta del ja tradicional Tirant de Rock, que enguany oferirà, entre d'altres, les actuacions de Munlògs, Brams i l'Elèctrica Dharma.

Escenari piramidal. Les bandes de rock aprofitaran només una part de l'escenari utilitzat abans per a *La veu de la terra*, que se servirà d'un espai més ampli. La

ARXIU / RAFA GIL

concepció musical de Santos enllaça amb la tradició visual del *happening* o l'ocupació d'espai, i la disposició escenogràfica que utilitzarà en la direcció de la cantata s'edificarà de manera singular. Per això, l'artista plàstic Artur Heras ha dissenyat per a l'ocasió un escenari que duga implícit aquest concepte d'ocupació. El gros de l'escenari seran les grades de la plaça de bous, que aniran prolongant-se amb un escenari de fusta que desembocarà en el punt on es trobarà Carles Santos (vegeu quadres de la p. 73), que dirigirà aquest maremàgnum des d'una mena de far sobre la terra.

El músic de Vinaròs tenia clar que volia una estructura piramidal per al muntatge. Però no es tractarà d'una piràmide vertical, sinó

frontal. És a dir, que la base serà una de les parets de la plaça de bous i la piràmide s'allargarà horitzontalment fins al nucli circular del recinte. Heras ha disposat que la base siga una monumental fotografia de Fuster —obra de Tordera per a la revista *Serra d'Or*— coronada per unes celles alçades sarcàsticament, amb un gest fusterià tan característic com escèptic. Els músics aniran situant-se davall en forma de ventall fins a conformar un cos i uns braços que s'allargaran fins al punt on se situarà Carles Santos, al centre de la plaça de bous.

Enmig del públic, en la sorra, ballaran els grups de danses. I en la ubicació de tots els elements s'utilitzaran colors determinats en les grades segons les característiques dels músics que les ocupen, per aportar un efecte visual més radiant. La complicació de la disposició ha vingut per les exorbitants dimensions de l'espai a utilitzar (s'ocuparan més de vint metres) i per tractar-se d'un tot arquitectònic rodó, que s'ha de proporcionar amb l'estructura piramidal desitjada. Decoració de teles, papers, cortines i llums aportaran un sentiment de senzillesa i intensitat a un acte on s'ha buscat que l'emoció provinga de la música i de les veus, no de la parafernàlia escènica. En tot cas, la part més important de l'element transmissor serà el missatge: Fuster i el poble formen part d'un cos indivisible.

Joan M. Oleaque

El misteri de l'andana

Mercè Viana

Clara i Borja pugen a una andana abandonada en una casa gran del poble on viu la iaia. Es tracta d'un indret misteriós on els protagonistes viuran una aventura d'allò més increïble. Vols acompanyar-los?

Il·lustracions de Fina Ciscar

Edicions del Bullent
"Estrella de mar", 10

Un fonamentalista del Vinalopó i altres contarelles

Enric Valor

Breus narracions típiques dels anys trenta basades en succeïts i anècdotes coneguts per Enric Valor de primera mà. Darrera obra d'Enric Valor escrita als 84 anys amb gran vigor i força expressiva.

Editorial Tàndem

Dapalon Història d'un teuladí

Pascual Pastor Codoner
Miquel Juan García

Dapalon conta la vida i aventures d'un teuladí atrevit. Són les accions i els fets quotidians en la vida d'aquests entranyables ocells que veiem per tot arreu, els que ens permeten conèixer el seu món.

Denes 10 Editorial